

FIYAT: 150 TL

OCAK-NİSAN 2024

LOBİTÜRK

ISSN: 3023-7130

YIL:1 SAYI:1

Dünyada Türk İzleri

**TÜRK
DEVLETLERİ
TEŞKİLATI**

**KUBANIÇBEK
ÖMÜRALİYEV**

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI
GENEL SEKRETERİ

**“DİLDE
FİKİRDE İŞTE
BİRLİK”**

**TÜRK NE
DEMEKTİR?
TÜRKİYE
NERESİDİR?**

AHMET TAŞAĞIL/ALİ AKAR/ALTAY TAYFUN ÖZCAN/AYDIN USTA/CİHAN
PIYADEOĞLU/ERKAN GÖKSU/MERYEM GÜRBÜZ/HAŞİM ŞAHİN/HAYRETTİN İHSAN
ERKOÇ/MURAT ÖZKAN/ÖMER SONER HUNKAN/HURAMAN HUMMATOVA

Kubaniçbek Ömüraliyev ile Türk Devletleri Teşkilatı ve Hedefleri Üzerine

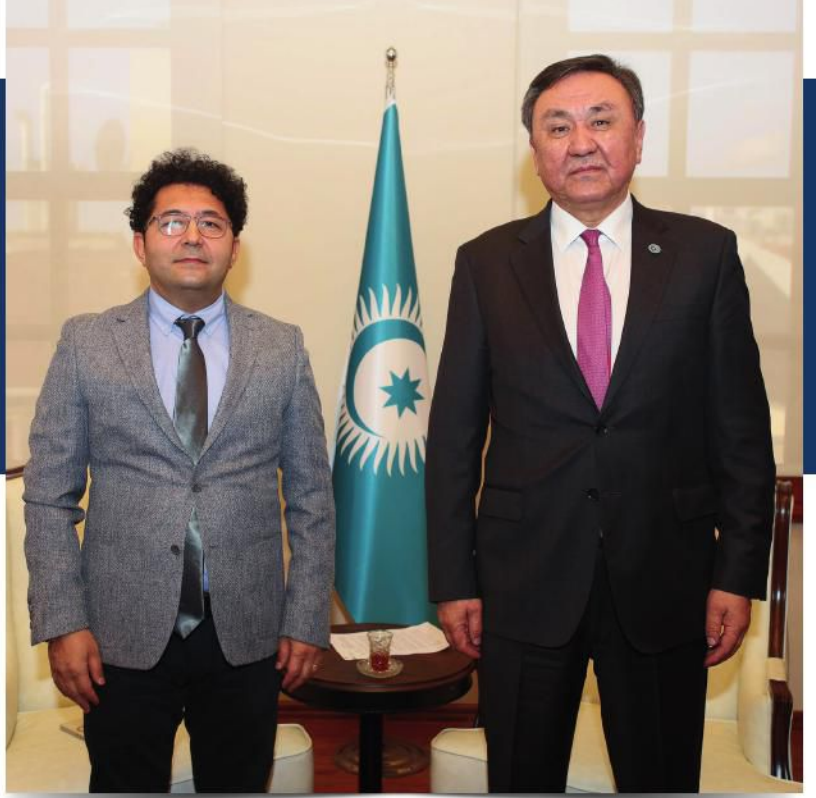
Kubaniçbek Ömüraliyev

Türk Devletleri Teşkilatı
Genel Sekreteri

Prof. Dr. Haşim Şahin

Lobitürk Genel
Yayın Danışmanı

Özel
Röportaj

Kazakistan'ın Astana kentinde 3 Kasım 2023 tarihinde "Türk Devri" temasıyla düzenlenen TDT Devlet Başkanları Konseyi 10. Zirvesi'nde yayımlanan "Astana Bildirisi"nde alınan kararların sürdürülebilir olması için TDT ne gibi faaliyetler yürütmektedir?

Öncelikle geçtiğimiz kasım ayında Astana'da gerçekleştirdiğimiz "Türk Devri" temalı 10. Zirvemiz hakkında kısaca bilgi vermek isterim. Astana Zirvesi, zihinlerin birleştiği, ortak değerlerin yeniden teyit edildiği ve geleceğe yönelik vizyoner bir planın ortaya konduğu çok önemli bir dönüm noktasına işaret ediyordu. Liderlerimiz, siyasi ve ekonomik konular, ortak güvenlik önlemleri ve çevresel sürdürülebilirlik başlıkları dahil olmak üzere çeşitli alanlardaki sorunları değerlendirmişlerdir. Zirvede, Gazze'de sivilleri hedef alan tüm saldırılar kınanmış, Filistin'de iki devletli çözüm savunulmuş, Azerbaycan'ın egemenliği ve toprak bütünlüğü bir kez daha teyit edilmiş ve Türkiye'nin yüzüncü yılı kutlanarak, küresel gündemdeki önemli meseleler ele alınmıştır.

İktisadi alanda işbirliğinin geliştirilmesine özellikle vurgu yapılan Zirve'de, ulaştırmanın geliştirilmesi, ticaret prosedürlerinin kolaylaştırılması ve Türk Yatırım Fonu gibi

girişimler ön plana çıkmıştır. Astana'nın 2024 Türk Dünyası Finans Merkezi ve İstanbul'un 2025 Türk Dünyası Finans Merkezi olarak ilan edilmesi Zirve'deki bir diğer önemli gelişme olmuştur. Trans-Hazar Uluslararası Doğu-Batı Merkezi Koridoru boyunca yürütülen ulaştırma faaliyetleri, ulaştırma işbirliğini ilerletme taahhüdüyle birlikte onaylanmıştır. Liderlerimiz ayrıca Ortak Alfabe Komisyonu'nun çalışmalarını takdirle karşılamışlar ve yine önemli bir gelişme olarak Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'na (EİT) Teşkilatımız nezdinde gözlemci statüsü verilmesini kararlaştırmışlardır.

Astana Zirvemiz Türk Dünyası'nın birleşmesi ve gelişmesi açısından da önemli gelişmelere tanıklık etmiştir. Devlet Başkanlarımız Türk İşbirliği Teşkilatları'nın bayraklarının uyumlaştırılmasına ilişkin önemli bir karar almışlardır. Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in teklifi üzerine

Özbekistan Cumhurbaşkanı Sayın Şevket Mirziyoyev'e, müstesna liderliği altında Türk birliğinin güçlendirilmesine yaptığı önemli katkılardan dolayı Devlet Başkanları Konseyi tarafından "Türk Dünyası Ali Nişanı" tevdi edilmiştir.

"Yine Zirvemiz sırasında, Türkiye'de yaşanan deprem felaketinin ardından 6 şubatın Türk Dünyası'nda "Afetzedeleri Anma ve Dayanışma Günü" olarak ilan edilmesi kararlaştırılmış ve böylece birlik ve beraberlik ruhumuz somut bir hale gelmiştir."

Zirve sonunda kabul edilen TDT 10. Zirve Bildirisi ve Astana Senedi, gelecek için yol gösterici bir çerçeve oluşturan ve Türk uluslarının ortak arzularını küresel sahneye yansıtan çok önemli iki belgedir. Ekonomik güç, kültürel zenginlik ve beşeri sermaye gelişiminin damgasını vurduğu bir gelecek tasavvur eden bu iki belge, Türk dünyasının bir sonraki çağa uzanan yörüngesine dair önemli bir perspektif sunmaktadır. Bu stratejik belgelerle uyumlu olarak, bir eylem planı oluşturduk ve Kazakistan dönem başkanlığı tarafından belirlenen önceliklere uygun olarak gelecekteki faaliyetlerimizi haritalandırmaktayız.

Kazakistan Dönem Başkanlığı özelinde baktığımızda, önemli faaliyetlerin ve çalışmaların damgasını vuracağı son derece verimli bir dönem öngörüyoruz. Bu çalışmalar gençlik ve spor, kültür, eğitim, sağlık, ekonomi, ticaret ve birliğimizi daha da güçlendirecek yeni alanlar gibi çeşitli alanları kapsayacaktır. Önümüzdeki dönem, Türk Devletleri Teşkilatı'nı daha da büyük bir uyum ve ilerlemeye doğru taşıyacak dönüştürücü bir dönem olmaya adaydır.

Sizce TDT üye ve gözlemci devletleri arasında diplomatik ilişkilerin ve dış politika alanında koordinasyonun temelinde ortak çıkarlar mı yoksa gerçek tarihi bağlar mı öncelikli yer almaktadır?

Öncelikle, üye ülkelerimiz kardeş ülkelerdir. Sadece ortak bir etnik kimlik, dil, kültür, manevi değerler ve geleneklerle değil, aynı zamanda tarih, coğrafya, ekonomi, altyapı, bilgi alanı ile de birleşmişlerdir. Ortak çıkarlar, kolektif hedefler ve ortak bir vizyon arayışı şüphesiz önemli faktörler olmakla birlikte, uluslarımızı birbirine bağlayan bağlayıcı güç bu unsurların ötesindedir.

"Teşkilat sık sık "Biz birlikte daha güçlüyüz", "Köklü geçmiş, güçlü gelecek" ve "Birliğimiz gücümüzdür" gibi güçlü sloganları vurgulamaktadır. Bu ifadeler, ortak kimliğimizi şekillendiren tarihi bağların temeline dayanan kolektif özlemlerimizi özetlemektedir."

Retoriğin ötesinde, bu köklü bağ ülkelerimiz arasındaki dayanışmanın arkasındaki itici güç olarak hizmet etmektedir. Astana'daki zirvemizde de dile getirilen geçmişin yankıları ve geleceğe yönelik hedefler, "Türk Devri" sloganıyla Türk Devletleri arasında benzersiz bir büyüme, işbirliği ve ortak refah çağının habercisidir. Teşkilatımız "Türk Devri"nin uluslararası arenaya taşınmasında önemli bir rol oynayacaktır.

TDT'nin Avrasya'da ve tüm dünyada yeni stratejik güç olarak dikkat çekmesi ve kendilerine stratejik rehber olarak Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi'ni kabul ederek yeni yol haritasını belirlemeleri Türklük bilincinin aşılması anlamında Türk Devletleri'nin nasıl bir kamuoyu oluşturması beklenmektedir?

Teşkilatımızın sadece bölgesinde değil, küresel sahnede de çok önemli bir rol oynadığı aşikârdır. Sizin de çok iyi ifade ettiğiniz gibi Türk Dünyası 2040 Vizyonu ve liderlerimiz arasındaki ortak kararlılıktan güç alan TDT, uluslararası alanda etkili bir güç olarak konumlanmaktadır. Türklük bilinci olarak adlandırılın ya da adlandırılmasın, ülkelerimiz ve halklarımız arasında hâkim olan birlik, Türk Devletleri Teşkilatı'nın ortak şemsiyesi altında birleştirici bir bağ oluşturmaktadır.

Bu birlik, gerek liderlerimizin uluslararası meselelerde ortak bildirimler yayınlaması, gerekse halklarımızın olağanüstü durumlarda yek vücut hareket ederek hızlı bir dayanışma sergilemesi gibi çeşitli durumlarda kendini göstermektedir. Bu durum, geçtiğimiz yıl Türkiye'yi vuran yıkıcı depremlerin ardından belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır.

“Bu kolektif dayanışma büyük önem taşımaktadır. Bu bilincin diasporalarımızda özellikle belirgin olması dikkat çekicidir. Tüm çabalarımız, halklarımızın ve uluslarımızın iyiliği için bu doğal bilinci beslemeye ve güçlendirmeye, bunu umut verici bir geleceğe doğru yönlendirmeye adanmıştır.”

Türk Dünyası'nın bilim insanlarının bilimsel alanda ortak çalışmalar yapması adına sizce ortak bir bilim yazın dili oluşturulabilir mi?

Hatırlayacağınız üzere, geçtiğimiz yıl Aksakallar Konseyimizin himayesinde başlatılan Ortak Alfabe Komisyonu, Astana'da bulunan Türk Akademisi'nin koordinasyonunda faaliyetlerine başlamıştı. Bursa, Astana ve Bişkek'te gerçekleştirilen toplantılarda önemli ilerlemeler kaydedilmiş, uzmanlar bu önemli girişime aktif olarak katkıda bulunmuşlardır. Sadece bilimsel alanda değil, çeşitli sektörler arasında da ortak terminolojilerin oluşturulmasına büyük önem veriyoruz. Bu hedefe olan bağlılığımız sarsılmazdır ve akademisyenlerimizin bu amaca yönelik çabalarını koordine etmeye devam edeceğiz.

Gelecek yıllarda Türk Dünyası'nın “sui generis” konfederatif bir yapı altında birleşmesini mümkün görüyor musunuz?

Aslında bu, teşkilatımızın belirlenmiş hedeflerinden biri değildir. Kuruluş belgelerimizde bu tür yapılardan özellikle bahsedilmediği gibi devlet başkanlarımızdan da böyle bir talimat almadık. Temel hedefimiz ve önceliğimiz, ülkelerimiz ve kardeş halklarımız için somut sonuçlar doğuracak şekilde TDT üye devletleri arasında mümkün olan en güçlü ve en kapsamlı işbirliğini sağlamaktır.

Çok şükür, bu hedefe ulaşma yolunda önemli bir mesafe kat ettik ve teşkilatın kuruluşundan bu yana siyasi, iktisadi ve halklar arası ilişkilerin istikrarlı bir şekilde artmasının bir sonucu olarak “sui generis” işbirliği mekanizmamızı hâlihazırda oluşturmuş bulunuyoruz.